

Podstawowe komendy systemu LINUX

1 Nawigacja i operacje na katalogach

pwd	wypisanie ścieżki do bieżącego katalogu
cd	przejdźcie do wskazanego katalogu; składnia: <code>cd ścieżka</code>
ls	wypisanie zawartości katalogu -l – informacje szczegółowe (forma długa) -a – wypisanie wszystkich plików (all) -R – rekurencyjnie -d – katalogi z pominięciem plików -r – sortowanie w odwrotnej kolejności -S – sortowanie po rozmiarze -t – sortowanie po czasie modyfikacji -h – bardziej czytelne informacje o rozmiarze
mkdir	utworzenie nowego katalogu; składnia: <code>mkdir katalog</code> -p – tworzy katalogi nadrzędne (rodziców)
rm	usunięcie pliku lub pustego katalogu -r – rekurencyjne usunięcie katalogu (wraz z zawartością) -i – wymaga dodatkowego potwierdzenia ze strony użytkownika np.: <code>rm -ri katalog</code>

2 Operacje na plikach

<code>cp plik1 plik2</code>	utworzenie kopii "plik2" pliku "plik1"
<code>cp plik1 plik2 katalog</code>	skopiuje oba pliki do podanego katalogu
<code>cp katalog katalog</code>	kopiowanie katalogów
	-r rekurencyjne
	-i ostrzeżenie przed nadpisaniem
<code>mv źródłowy docelowy</code>	przenoszenie i zmiana nazw plików lub katalogów
<code>rm plik</code>	usunięcie pliku
	-i z potwierdzeniem usunięcia
<code>touch [flagi] nazwa</code>	tworzenie i uaktualnianie plików
<code>chmod prawa ścieżka</code>	zmiana praw dostępu

prawa możemy wpisywać w dwóch formatach:
`chmod u=rwx,go-w+x nazwa`
`chmod -R 755 nazwa`

3 Wyświetlanie zawartości i edycja plików

<code>cat plik</code>	<i>wyświetlenie zawartości pliku</i>
<code>head [-n] plik</code>	<i>wyświetla n pierwszych linii pliku</i>
<code>tail [-n] plik</code>	<i>wyświetla n ostatnich linii pliku</i>
<code>wc plik</code>	<i>statystyki pliku</i>
<code>pico/nano nazwa</code>	<i>proste edytory tekstowe</i>
<code>diff plik1 plik2</code>	<i>lista różnic między plikami</i>

4 Praca w sieci

<code>ssh</code>	bezpieczne połączenie z serwerem składnia: <code>ssh użytkownik@adres.serwera</code>
<code>scp</code>	bezpieczne kopiowanie plików między komputerami składnia: <code>scp skąd dokąd</code> <code>np.: scp ala@ibisnet.if.uj.edu.pl:~/kot.txt .</code>
<code>links</code>	tekstowa przeglądarka stron WWW
<code>wget</code>	automatyczne pobieranie zasobów WWW składnia: <code>wget [flagi] adres</code> najczęściej używane flagi: <code>-b</code> – pobieranie w tle (background) <code>-r</code> – pobieranie rekurencyjne (recursive) <code>-k</code> – tłumaczenie odnośników na relatywne <code>-p</code> – pobieranie zawartości stron wraz z załącznikami (pliki graficzne, itp.) <code>-np</code> – ograniczenie rekurencji do bieżącego katalogu i podkatalogów <code>-t n</code> – liczba prób (0 = nieskończenie wiele) <code>-T n</code> – timeout (n sekund) <code>-c</code> – wznowianie przykłady użycia: <code>wget http://th.if.uj.edu.pl/~oles/linux.pdf</code> – pobranie pojedynczego pliku <code>wget -brpkc -t 0 adres</code> – strona i jej podstrony wraz z zawartością

5 Procesy

<code>top</code>	lista aktywnych procesów
<code>ps</code>	sprawdzenie procesów najczęściej używane flagi: <code>-a</code> – procesy użytkownika <code>a</code> – procesy wszystkich użytkowników <code>-e</code> – wszystkie procesy
<code>kill -9 PID</code>	zakończenie zadania o podanym identyfikatorze

6 Użyteczne komendy

man dokumentacja, składnia: **man nazwa**

date aktualna data i czas

clear czyszczenie ekranu

sort sortowanie

alias skróty poleceń
składnia: **alias skrót='polecenie'**

grep składnia: **grep wzorzec [plik]**
wyświetlenie linii strumienia wejściowego (np.: *pliku*)
zawierających ciąg znaków pasujących do danego *wzorca*
-v – negacja wzorca

w lista aktualnie zalogowanych użytkowników i ich procesów

find wyszukiwanie plików i katalogów
składnia: **find ścieżka wzorzec**
przykłady użycia:
find . -name "a*" -type f – wszystkie pliki zaczynające się na "a"
find / -name "myfile" -ls – przeglądanie całego drzewa katalogów
w poszukiwaniu pliku "myfile" i wypisanie informacji o nim.
find / -name "myfile" -type f 2>/dev/null – ignorowanie błędów
find . -maxdepth 1 -size 0 -name "*.txt" -delete
– usunięcie pustych plików w bieżącym katalogu
find . -type d -exec chmod 700 {} \;
– zmiana praw dostępu wszystkich podkatalogów w bieżącej lokalizacji
find ~ -name "*.txt" -exec grep -q "whatever" {} \; -print
– wypisuje pliki tekstowe zawierające w treści "whatever"

tar archiwizacja i kompresja plików
składnia: **tar flagi ścieżka**
najczęściej używane flagi:
-c – stworzenie nowego archiwum (**create**)
-x – rozpakowanie archiwum (**extract**)
-u – dodanie nowych plików do archiwum (**update**)
-f – źródłowy/docelowy plik archiwum (**file**)
-z – kompresja **gzip**
-t – wypisanie zawartości (**table**)
-v – komunikaty o postępie (**verbose**)

gcc kompilator języka C

latex kompilator $\text{\LaTeX}$ 'a

7 Ustawienia konta

passwd zmiana hasła

quota aktualne zużycie i limity zasobów dyskowych